

ליקוטים וסיפורים נפלאים - במדבר

ומוסיף האוה"ח הקדוש, שאכן בני ישראל הצליחו כולם ביום אחד לברר את היחוס שלהם, שלא היה בהם חס ושלום זנות וממזרות, ואילו אומות העולם ניסו וטרחו לברר את היחוס שלהם, אך לא הצליחו, ולכן נתקרבו בני ישראל בחיבה יתירה למקום ברוך הוא.

ובזה מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'ואת כל העדה הקהילו באחד לחדש השני ויתילדו על משפחתם לבית אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה לגלגלתם', ולכאורה בשביל מה מוזכר התאריך כאן, אלא בא להודיע שהצליחו באותו היום שמנאם משה רבינו, להגיע ליחוס שלהם בלי טירחא.

"ואלה תולדות אהרן ומשה" (ג, א)

וברש"י, שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו (סנהדרין יט)

סיפר הגאון רבי יחיאל מיכל פינשטיין זצ"ל שבעת שהיה הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, בערוב ימיו, בבית חולים בוורשא ונכנס אליו לבקר, אמר לו רבי שמעון כי "אילו הרופאים היו דואגים לחולים כשם שאנו דואגים לתלמידים, היו התוצאות הרבה יותר טובות..."

דוגמה אחת מיני רבים, כיצד דאג רבי שמעון לתלמידיו (הובא ב"תורה יבקש מפיהו"): פעם הגיעה קבוצה של בולשביקים קומוניסטים במטרה לעשות פרעות בעיר (בבריינסק, מקומו של ר"ש).

ביקש רבי שמעון להפגש עם מפקד הקבוצה. והנה לפליאת הכל, כשרק ראה המפקד את רבי שמעון אמר לו: "כבוד הרב, כל אשר תאמר אלי אעשה כולל עזיבת העיר..."

שאלו רבי שמעון בפליאה: "מדוע?" אמר לו המפקד: "יהודי אנכי, ובעבר למדתי בישיבה בטעלו בתקופה שהיית שם ראש ישיבה."

פעם אחת ראית אותי שהיה חסר לי כפתור בבגדי, קראת לי לביתך וביקשת מהרבנית שתתפור לי כפתור במקום שחסר.

במרצת השנים נסחפתי ונעשיתי קומוניסט, אבל את הרחמנות והאיכפתיות שהרגשתי אצלכם לא אשכח לעולם!"

ואכן הקבוצה הזו עזבה את העיר כלעומת שבאה.

מעשה שאירע לפני עשרות שנים בישיבת תפארת ציון: אחד מהרמ"ם של הישיבה ביקש להוציא תלמיד מהישיבה בשל התנהגותו החמורה והשלילית במיוחד. כששמע על כך החזון איש (שהישיבה היתה קרובה

"למשפחתם לבית אבותם" (א, ב)

רבי נפתלי מרופשיץ בא ממשלת יוחסין של גאונים וצדיקים.

פעם אחת, כשהסב לשולחן עם חסידיו, דיבר על המעלה הגדולה של ייחוס אבות.

נענה אחד החסידים ואמר: "רבנו, הייחוס שלי גדול משלך!"

תמה רבי נפתלי, שכן החסיד בא ממשפחה פשוטה ביותר, ורבים מבניה נטשו את דרך התורה. השיב הלה: "רבי, אני אחד ויחיד בכל משפחתי שמניח תפילין ושומר שבת!"

חיך רבי נפתלי ואמר: "אכן, הצדק עמך, באמת ייחוסך גדול משלי..."

"למשפחתם לבית אבותם" (א, ב)

בין הגולים שנצלו מגיא ההריגה באירופה, והגיעו לשנחאי, היה גם רבי שמעון שלום מאמשינוב, שנמלט אליה מווילנא עם חלק מבני משפחתו.

בינתיים הגיעה נכדתו, בת בנו וממלא מקומו רבי מאיר, לפרקה, וכולם היו בטוחים כי הרבי ימצא לה חתן בעל ייחוס מתלמידי ישיבת חכמי לובלין שמצאו אף הם מקלט בשנחאי.

למרבה הפלא נודע, כי הרבי בחר ברבי חיים מיליקובסקי, ממצויני ישיבת מיר, שכמוהם לבש קצרות ולא גידל זקן ופאות כבחורים החסידיים.

היו כמה שהרשו לעצמם להקניט את הרבי על שבחר בחתן מגולח זקן, אולם הרבי השיב להם במידתם: "את מה שיש לחיימ'ל שלי, יקח לזולתו גם עשרים שנה כדי להשיג. ואת מה שיש לאחרים, זקן וקפוטה, יוכל הוא להשיג תוך חרשים ספורים..."

"שאו את ראש" (א, ג)

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי ה'מדרש' וזה לשונו: 'בשעה שקיבלו ישראל את התורה, נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן הקדוש ברוך הוא, אמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאין'.

ובזה מפרש את לשון הפסוק 'שאו את ראש' שהוא מלשון מעלה וחשיבות, שמכיון שהקדוש ברוך הוא בא להשרות שכנתו בישראל, והוא מקפיד על מי שחסר יחוס, שאינו

יודע לאיזה משפחה הוא שייך, לכן ציוה על בני ישראל שיביא כל אחד הספר ושושלת היחוס שלו.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - במדבר

כשאני מוסר את השיעור, אני מדבר אליכם, אל תלמידים ואל כל תלמידי תלמידיכם..." (בנתיבות המגיד)

בילדותו, התייתם רבי אלעזר מרישא מאביו רבי אלימלך מרודניק.

באותה עת, כיהן ה"דברי חיים" מצאנז כרבה של רודניק, ויום אחד נכנס הילד היתום לביתו, לבוש בגד חדש ונאה, וידיו תחובות בכיסי הבגד.

"מה יש לך בכיסים?" שאלו רבי חיים, והילד השיב: "כיסי מלא בעונות ופשעים".

תמה רבי חיים, והילד הסביר: "שונה אני מכל הילדים שטרם הגיעו למצות. שהרי כולם עונותיהם מוטלות על חשבון אביהם, ואלו אני נושא את העוונות שלי בתוך כיסי..."

נרעש רבי חיים לשמע הדברים, ומיד אמר לילד ברב אהבה: "מהיום והלאה, אני אהיה לך לאב ואתה תהיה לי לבן".

בגמרא (סנהדרין צט:): מובא מאמר נוסף בו אומר ריש לקיש 'המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו', שנאמר: 'ואת הנפש

לבו) לא הסכים לכך בשום פנים כשהוא מתבטא: "צריך בית דין של כ"ג בשביל להוציא בחור מהשיבה".

אותו ר"מ לא ויתר. הוא הגיע בעצמו לחזון איש וטען שאם אמנם אין לשלח את הבחור מהשיבה, אבל הוא לא יכול למסור שיעור במחיצה אחת עם הבחור.

השיב לו החזון איש מיניה וביה: "אם כך עליך לעזוב את התפקיד!"

המשיך וטען הלה כלפי החזון איש: "ומה יהיה עם שאר הבחורים שלא חטאו מי ילמד אותם?"

השיב לו החזון איש: "אני אמסור להם את השיעור..."

ואכן למחרת הגיע החזון איש לישיבה ואמר את השיעור בעצמו... למותר לציין שביום המחרת, שב אותו ר"מ לתפקיד כשהוא מקבל בהכנעה את הוראתו של החזון איש.

(הלמות עמלים)

דרכו של הגאון רבי שלמה היימן זצ"ל, הייתה למסור שיעוריו בהתלהבות גדולה, כאשר הוא מסביר כל פרט מדברי הגמרא ואת החידושים הטמונים בהתפעלות רבה. יום אחד התחוללה בניו יורק סופת שלגים עזה, אוטובוסים ומוניות שיצאו לדרכם

נתקעו בשלג ורק ארבעה בחורים בלבד הצליחו להגיע לשיעור, והם היו משוכנעים שרבי שלמה לא ימסור שיעור ביום כזה.

והנה הגיע רבי שלמה, ולא רק שמסר את השיעור, אלא עשה זאת באותה התלהבות והתרגשות, ובאותו להט אליו הורגלו תמיד.

הם ישבו בפני ראש הישיבה, והאזינו לשיעורו שהיה נראה כאילו הוא נמסר בפני בית מדרש מלא וגדוש בחורים.

באמצע השיעור הפסיק רבי שלמה לרגע כדי לנוח. או-או פנה אליו אחד הבחורים ושאל אותו: "ילמדינו רבינו, הלא אנו רק ארבעה בחורים כאן?"

השיב לו רבי שלמה: "מה אתה חושב, שאני מוסר את השיעור רק בפניכם, טעות בידך!"

מִשֶׁה רַבֵּנוּ עוֹמֵד מוֹל הַסֵּנֶה הַבּוֹעֵר, מִבֵּיט עַל הַתּוֹפְעָה הַמוֹזְרָה וְאֵינּוּ מִבֵּינֵי: מִצַּד אֶחָד - הַקּוֹצִים נוֹתְרִים אֵינְתָנִים! כָּל הַתְּאֻוֹת, הַבְּלוּלִים, הַמְדוֹת הַקְּשׁוֹת, הַעֲצָלוּת, הַעֲצָב וְהַכַּעַס - נִשְׁאָרִים מִמֶּשׁ כְּפִי שֶׁהָיוּ! וּמִצַּד שֵׁנִי - הָאֵשׁ בּוֹעֵרַת בְּשֵׂי אֶעֱמָתָה! הִרְצוֹן הַעֵז לְהִתְקַרֵּב לְבוֹרָא, לֹא לְהִרְפוֹת, לְדַבֵּק בּוֹ, לְהִיּוֹת עוֹבֵד הַשֵּׁם - גַּם הִיא נִשְׁאָרַת בְּמִלּוֹא עֵזָה! וּמִשֶׁה אֵינּוּ מִבֵּינֵי: לְמָה זֶה כָּךְ? לְמָה הַבוֹרָא אֵינּוּ מְאֻפָּשֵׁר בְּחִירָה פְּשׁוּטָה וְקַלִּילָה: מִי שִׁירְצָה - יִלְךָ לְתַאֲוֹת וְלַעֲצָב, וּמִי שִׁירְצָה - יֵאחֵז בְּאֵשׁ הַגְּדוּלָה! מִי צְרִיךְ אֶת הַמְּלַחְמָה הַזֹּה, הַמִּיֻּאֶשֶׁת וְהַקְּשָׁה, בְּמַסַּע הַחַיִּים?

אשר עשו בחרן.

הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל עומד על ההבדל בין שני הביטויים, 'כאילו עשאו' ו'כאילו ילדו'.

'עשייה' היא יצירה של דבר, כאומן שיוצר כלי. כשהוא מסיים לייצר את הכלי, הוא כבר אינו קשור לכלי, מכאן ואילך הכלי יעשה את דרכו לשמש את מי שיקנה אותו.

לעומת זאת, 'לידה' - אב המוליד את בנו, הקשר ביניהם הוא קשר דם טבעי, שלעולם לא יתנתק. לנצח נצחים הם יהיו קשורים ומחוברים, ולעולם ידאג האב לשלום בנו.

הוי אומר, שני סוגי מלמדים נאמרו כאן. האחד, מלמד שהוא כאומן, הוא אמנם יוצר ממנו 'כלי מפואר', אך יחד עם זאת כאשר הכלי - התלמיד, עומד על דעתו וכבר נושא את עצמו, הוא מתנתק ממנו, כמו האומן שמתנתק מהכלי שיצר.

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - במדבר

ביום שבת קודש, לאחר התפילה הזמין הרב דמתא לביתו את חשובי העיר יאזלוויץ, כדי לשמוח איתם בשמחת התחלת הגמרא של בנו הקטן.

כמנהג בימים אלו, העמידו את הילד על השולחן, והוא התחיל לומר בעל פה את דברי המשנה בב"מ הנ"ל, בהסברה ובהטעמה מיוחדת.

פתאום שקע הילד בהרהורים, וכאשר שאלו אביו להגיד לו במה הוא מהרהר, השיב לו הילד בתמימות: כשחזרתי עכשיו על דברי המשנה, נתקשו לי דברי רש"י בפרשת שבוע על הפסוק 'ואלה תולדות אהרון ומשה' שאינו מזכיר אלא בני אהרון, ונקראו תולדות משה לפי שלימדן תורה, מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו'.

והלא - המשיך הילד - לפי המשנה שחזרתי עליה עכשיו נראה, כי יפה כח המלמד מכח האב, כיון שהאב מביא את בנו רק לחיי העולם הזה, ואילו המלמד מביא את הילד לחיי העולם הבא, ואיך א"כ כותב רש"י כי המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, בשעה שמעלת המלמד גדולה הרבה יותר ממעלת האב?

כל הנאספים התפלאו והשתוממו על חריפות שכלו של הילד. והנה, פנה אליו אביו הרב ואמר לו: 'מאירל', יפה שאלת בני, עתה תנסה בעצמך למצוא איזה תירוץ לתמיהתך זו'. הילד קימט את מצחו, הרהר שעה קלה, והנה קרנו פניו, וענה: 'אני חושב, כי כוונת רש"י היא אחרת מכפי שלימדני רבי, ולדעתי כך הכוונה: 'המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב', מי שמלמד את בן חברו תורה, הכתוב מעלה ומרומם אותו יותר מ'כאילו ילדו' הוא בעצמו, כי המלמד עומד למעלה מן האב! (במשנת רש"י)

שאיפת חייו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל היתה להרביץ תורה לתלמידים.

מאידך, יש מלמד שהוא כאב מולידו. הוא לעולם לא יתנתק מתלמידו, תמיד ידאג לו וישים את עינו עליו, וגם כשלכאורה התלמיד כבר אינו זקוק לו, הוא לא ינתק את קשריו עמו, יתפלל לשגשוגו וישמח בהצלחתו.

מספר הרב ישראל ליוש שליט"א: בהיותי תלמיד בישיבת מיר, היה זה חורף מושלג. בוקר אחד, בדרכי אל היכל הישיבה לתפילת שחרית, אני רואה את מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, פוסע לאיטו על שכבת השלג לכיוון הישיבה. גם בכביש סלול, לא היתה ההליכה קלה על ראש הישיבה, קל וחומר בשלג. כל פסיעה היתה מדודה ושקולה.

קשה היה לנו, תלמידיו, לראות אותו מתאמץ כל כך, ובחביבות רבה נגשנו אליו כמה תלמידים ושאלנו אותו: "מדוע ראש הישיבה מתאמץ כל כך לבוא לישיבה במזג אויר כה חורפי? הרי טלפון אחד לישיבה, ומנין תלמידים היו באים לבית ראש הישיבה!" "כשיש שלג" - ענה לנו ראש הישיבה - "בחורים שמחים, אני רוצה לראות אתכם שמחים!"

זוהי תשובה של מלמד תורה שהוא 'כאילו ילדו'. אילו היינו בעיני ראש הישיבה רק בבחינת כלי שיצר אותנו, לא היה מתאמץ כל כך רק כדי לראות אותנו שמחים...

הגאון רבי מאיר מרגליות זצ"ל, רבה של אוסטרעהא, עוד בימי ילדותו נתפרסם לעילוי. מספרים, שכשהוא התחיל ללמוד גמרא בהיותו ילד כבן חמש שנים, המלמד התחיל ללמדו את המשנה (בבא מציעא לג.) 'אבידתו ואבידת אביו, אבידתו קודמת. אבידת אביו ואבידת רבו, של רבו קודמת, שאביו הביאו לעולם הזה, ורבו שלימדו תורה מביאו לחיי העולם הבא'.

אותו שבוע, היה פרשת 'במדבר', ובערב שבת חזר המלמד איתו על כל פרשת השבוע עם פירוש רש"י.

וְאִזּוֹ, כְּשֶׁמִּשָּׁה רָבְנוּ שׁוֹאֵל אֶת הַשְּׂאֵלָה שְׁפָה בּוֹעֶרֶת בְּנִשְׁמוֹת שֶׁל כְּלָנוּ - מִתְגַּלָּה אֵלָיו הַבּוֹרָא: "הַמְּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו - אֲדַמֶּת קֹדֶשׁ הוּא!"
דוֹקֵא הַמְּקוֹם הַזֶּה, הַמְּקוֹם שֶׁל הַמְּלַחְמוֹת, שֶׁל חֹסֵר הַבְּהִירוֹת, שֶׁל יְמֵי הַנְּפִילָה וְהַתְּקוּמָה, שֶׁל יְמֵי הַקּוֹצִים וְהָאֵשׁ הַנִּלְחָמִים זֶה בָּזֶה - דוֹקֵא הוּא אֲדַמֶּת הַקֹּדֶשׁ!
שָׁם, בְּאֲדַמֶּת הַקֹּדֶשׁ, אָנוּ לוֹמְדִים אֶת הַמְּקוֹם שֶׁלָּנוּ בְּעוֹלָם, הַמְּקוֹם שֶׁל חֹסֵר הָאוֹנִים. שָׁם, בְּאֲדַמֶּת הַקֹּדֶשׁ, אָנוּ מְבִינִים עַד כַּמָּה כָּל הַהַצְּלָחוֹת שֶׁלָּנוּ תְלוּיִים אֶךְ וְרַק בַּחֲסָדָיו שֶׁל הַבּוֹרָא!
וְשָׁם, בְּנִקְדָּה הַזֹּאת, מִתְחִילָה הַגְּאֵלָה לְהַתְנוּצֵץ...
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לע"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר **משה אליעזר**
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - במדבר

בישיבה לזרוק אותי ואני הולך הביתה, ואין בכוונתי לחפש ישיבה אחרת אבל אני מקווה להמשיך לשמור מצוות.

פנה אלי רבי אברהם בהתרגשות כשכולו תמיהה: "מה שיך להפריד בחור מדף גמרא?! זה לא יתכן! כנראה לא הבנת נכון את מה שהתכוונו לומר לך. לא זרקו אותך מהישיבה! תחזור ללמוד כרגיל והכל יהיה בסדר".

דבריו עוררו בי לשנות את דרכי ועשיתי כדבריו. איש מהצוות לא ניגש יותר לומר לי מילה מאז, וכך ישבתי ולמדתי בישיבה ברצינות עוד שלוש שנים! אני יכול כיום לומר בוודאות, כי רק הודות לכך שלרבי אברהם היה איכפת ממני, נזקפת לו כל בנין האישיות הרוחנית שלי, ונשארתי בן תורה בזכותו.

(עפ"י אגן הסהר)

"כל פקודי הלויים שניים ועשרים אלף" (ג, לט)

מה טעמו של דבר שהיה שבט לוי מועט במספרו מכל יתר השבטים?

אומר הרמב"ן לפי שבני ישראל אשר סבלו והתענו בשעבוד מצרים, הפרה והרבה אותם השי"ת שלא כדרך הטבע, כדכתיב (שמות א, יב) "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", אבל שבט לוי שלא היה בשעבוד מצרים ולא עבד עבודת פרוץ, הייתה ילודתו בדרך הטבע כיון שברכת "כן ירבה וכן יפרוץ" לא חלה עליהם.

"איש ראש לבית אבותיו הוא" (א, ד)

מה פרוש 'ראש לבית אבותיו'? טבעו של עולם, שגם אנשים חשובים ומכובדים ביותר בחוץ, אינם מוערכים כל כך בתוך ביתם. גם גדול בישראל קשה להעריך אותו בתוך הבית. שם רואים אותו נוהג ככל האנשים על פני האדמה - שותה, אוכל, ישן ורוחץ כמו כולם. גם בן בבית נשאר תמיד בעיני אמו ילד, ואין זה משנה כמה הוא תלמיד חכם.

הוא יכול להיות כבר סבא לנכדים, תלמיד חכם מופלג, ועדין היא קוראת לו 'אברימי, בוא רגע'... הנשיאים שנבחרו לכלל ישראל היו אנשים חשובים, שאפילו בביתם היו מכבדים אותם וידעו את ערכם ואת מעלתם.

לפיכך אמר הכתוב: "ראש לבית אבותיו הוא" - אפילו בבית אבותיו היה ראש!

(דורש ציון)

בזה ראה את יעודו בחיים ולא הסכים לוותר על כך בשום אופן.

מעשה שאירע בשנת תשכ"ח, תלמידי השיעור שלו אירגנו נסיעה לנתניה לשבוע ימים מטעם 'ועד הישיבות' כדי לנפוש ולאגור כח ללימוד התורה.

שאל רבי בן ציון: "כולם נוסעים"? ענה אחד התלמידים כי הוא נשאר מסיבה כלשהי.

אמר לו רבי בן ציון: "אם אחד נשאר אני בא ללמד כרגיל!" ואכן במשך שבוע ימים מידי יום ביומו הגיע כרגיל ולימד תלמיד אחד במשך למעלה משלוש שעות כל יום, סוגיות קשות במסכת יבמות.

(האיר המזרח)

סיפר הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א כי בשעה שנבחן אצל כ"ק האדמו"ר מסלונים (בעל ה'נתיבות שלום') כדי להכנס כתלמיד מן המניין בישיבתו, שאלו הרבי: "מתוך כל דפי הגמרא שברצונך להבחן עליהם, איזה מהם שגור על לשונך ואתה יודע אותו היטב?"

הצביע רבי יעקב מאיר על תוספות מסויים. נענה הרבי והגיב: "עתה אצא מן החדר למשך מחצית השעה, ובנתיים חזור שוב על דברי התוס' עליהם אשאל אותך בבחינה..."

סיים רבי יעקב מאיר ואמר: "עד אז הורגלתי כי תכלית המבחן הוא 'להכשיל'... לתפוס את התלמיד בקלקלתו היכן אינו יודע... ואילו עכשיו הראה לי ה'נתיבות שלום' כי אדרבה חפץ הוא בהצלחתי, ולכך נועד המבחן, בזה נטע בי עידוד וחיזוק להתעלות בתורה.

(מתוך מאמר)

סיפר תלמיד ישיבת טשעבין לשעבר: בזמן המבחנים לישיבות כאשר כל חברי למדו, אני שיחקתי וכמובן לא הצלחתי במבחן.

על שאלות פשוטות השבתי שלא כענין. הצוות התאכזב, אך הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל ישב מהצד פנה אלי לפתע: "האם אתה נכדו של פלוני?" והתחיל לספר סיפורים על סבי.

למחרת קיבלתי תשובה חיובית שהתקבלתי לישיבה. אך ראשי לא היה מונח בתורה ולא התחלתי ללמוד, היו אתי בעיות קשות עד שצוות רבני הישיבה החליטו לזרוק אותי.

כאשר הודיעו לי זאת לא הופתעתי, קיבלתי את הבשורה בשווין נפש. ארזתי את חבילותי והתחלתי לצאת. והנה בפרוודור היציאה פוגש אני בדיוק את רבי אברהם, זה שכנראה בזכותו התקבלתי לישיבה, הוא שאל אותי בחביבות: "מה שלומך להיכן אתה נוסע?"

אמרתי לו שהחליטו